herpy

GEKONY

## Barbour's least gecko

# *Sphaerodactylus torrei*

Mały, dzienny gekon z południowo-wschodniej Kuby o wyraźnym dymorfizmie płciowym: samiec ma żółtą głowę i jaskrawopomarańczowy ogon, samica jest jasna z ciemnymi poprzecznymi pasami. *Sphaerodactylus torrei* osiąga zaledwie około 8 cm długości razem z ogonem, składa po jednym jaju i wymaga drobnych owadów karmowych oraz szczelnie zamkniętego terrarium.

Rodzina: Sphaerodactylidae

### NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

#### ZWIERZĘ

| | |
|---|---|
| Wielkość dorosłego osobnika | **8 cm**<br>długość całkowita z ogonem |
| Długość życia | **5-10 lat** |
| Aktywność | **Za dnia** |
| Tryb życia | **Nadrzewny i naziemny** |
| Środowisko | **Las deszczowy** |
| Trudność | **Średnio zaawansowany** |

#### HODOWLA

| | |
|---|---|
| Min. terrarium | **60 × 45 × 45 cm**<br>D × S × W dla 2 dorosłych osobników |
| Temperatura w dzień | **26-28 °C** |
| Miejsce wygrzewania | **31-32 °C** |
| Temperatura w nocy | **18-24 °C** |
| Wilgotność | **60-80%** |
| Woda | **Miska z wodą** |
| UVB | **Zalecane**<br>Strefa Fergusona 1 |
| Pokarm | **Owady i małe bezkręgowce (skoczogonki, muszki owocowe)** |
| Utrzymanie | **Pojedynczo lub w parach** |

#### ROZMNAŻANIE

| | |
|---|---|
| Rozmnażanie | **Jajorodny** |
| Wielkość zniesienia | **1 jaj** |
| Zniesienia w roku | **1-4** |
| Inkubacja | **80-90 dni**<br>przy 26-28 °C |

#### OCHRONA I FORMALNOŚCI

| | |
|---|---|
| CITES | **Załącznik III** |
| Załącznik unijny | **Załącznik C** |
| IUCN | **Zagrożony (EN)** |

## O gatunku

*Sphaerodactylus torrei* to mały gekon z rodziny Sphaerodactylidae, występujący wyłącznie na Kubie. Gatunek został opisany w 1914 roku przez Thomasa Barboura. Naukowa nazwa gatunkowa upamiętnia Carlosa de la Torre y la Huerta (1858-1950), uważanego za najwybitniejszego kubańskiego przyrodnika swojego pokolenia. Wyróżnia się dwa podgatunki: nominatywny, żyjący w okolicach Santiago de Cuba, oraz *S. t. spielmani*, występujący dalej na wschód, w kierunku Guantánamo.

Gekon osiąga około 8 cm długości razem z ogonem, przy czym ogon stanowi mniej więcej połowę. Płcie wyglądają zupełnie inaczej. Samiec ma głowę od żółtej do pomarańczowej, srebrnoszare ciało z lekkim połyskiem i jaskrawy, pomarańczowoczerwony ogon. Samica jest jasnobeżowa, z 10-11 ciemnymi poprzecznymi pasami na ciele i jasnym spodem. Młode przypominają samicę i dopiero w wieku około 10 miesięcy samce nabierają swoich barw, dlatego płci nie da się ustalić wcześnie.

Jest to gatunek dzienny o okrągłych źrenicach, najbardziej aktywny wczesnym rankiem i późnym popołudniem. Jest terytorialny i agresywny wobec osobników własnego gatunku. W naturze na jednym drzewie żyje zwykle tylko jedna para i kilka młodych, dlatego zagęszczenie populacji jest niskie. W terrariach gatunek jest rzadki, ponieważ rozmnaża się powoli. Długość życia nie została udokumentowana; 5-10 lat podane w tabeli to szacunek.

## Występowanie i środowisko

*Sphaerodactylus torrei* jest endemitem Kuby i występuje wyłącznie w południowo-wschodniej części wyspy. Podgatunek nominatywny żyje od Santiago de Cuba na wschód do Playa Juraguá i w głąb lądu do Dos Bocas. *S. t. spielmani* występuje od rzeki Hatibonico do Zatoki Guantánamo w prowincji Guantánamo.

Zasięg jest niewielki, a gatunek figuruje na czerwonej liście jako zagrożony. Pojedyncze stwierdzenia na mapie poza południowo-wschodnią Kubą nie pasują do znanego zasięgu i są prawdopodobnie błędnymi oznaczeniami.

> **Naturalny zasięg:** Kuba.

### ŚRODOWISKO

*Sphaerodactylus torrei* zamieszkuje wilgotne lasy. Zwierzęta spotyka się pod butwiejącym drewnem, pod kamieniami i w szczelinach kory, a czasem siedzą na pniach drzew do wysokości około 2 metrów. Wśród martwych liści i opadłych gałęzi znajdują zarówno kryjówki, jak i drobną zdobycz, taką jak świerszcze, ćmy, muchy i larwy chrząszczy.

Klimat w tym regionie jest ciepły i wilgotny, z opadami przekraczającymi 1 000 mm rocznie. Od maja do października jest gorąco i wilgotno, z temperaturą około 31-32 °C w dzień i około 24 °C w nocy. Od listopada do kwietnia jest chłodniej i suszej, z temperaturą około 26 °C w dzień i spadkami do około 18 °C w nocy. Ten sezonowy rytm można odtworzyć w terrarium, jeśli zwierzęta mają się rozmnażać.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

## Hodowla

### TERRARIUM

Parę *Sphaerodactylus torrei* można trzymać w terrarium o wymiarach 60 × 45 × 45 cm (długość × szerokość × wysokość). Pojedynczemu zwierzęciu wystarczy nieco mniejsze. Gekony są terytorialne, więc trzymaj jedno zwierzę albo jedną parę. Nawet terrarium o długości ponad 150 cm nie jest wystarczająco duże dla dwóch par, a dwóch samców nigdy nie wolno łączyć.

Urządź terrarium jak wilgotny las tropikalny: z warstwą liści na wierzchu podłoża, płytami korkowymi na tylnej ścianie oraz korkowymi rurami, gałęziami, kamieniami i żywymi roślinami, tak aby było wiele kryjówek i poziomów do wykorzystania. Podłożem może być lekko wilgotna mieszanka piasku, ziemi torfowej i drobnych kawałków korka. Rośliny utrzymują wilgoć i tworzą małe strefy o różnym mikroklimacie.

Zwierzęta są małe i szukają drogi ucieczki, dlatego pokrywa musi być z drobnej siatki i szczelnie przylegać. Wentylacja musi być dobra, aby wilgoć nie zalegała i nie powodowała pleśni.

### TEMPERATURA

W dzień temperatura powinna wynosić 26-28 °C, a w niewielkim miejscu może w półroczu letnim sięgać 31-32 °C. W nocy temperatura spada do około 24 °C. W chłodnym okresie zimowym noc można obniżyć do około 18 °C.

Jeśli w pomieszczeniu panuje już odpowiednia temperatura, dodatkowe ogrzewanie jest zbędne. W przeciwnym razie może wystarczyć mała żarówka o mocy około 15 W nad siatkową pokrywą lub słaba mata grzewcza z boku. Uważaj na przegrzanie w tak małym terrarium i zawsze mierz temperaturę cyfrowym termometrem zarówno w ciepłym, jak i w chłodnym końcu, aby zwierzęta mogły same wybierać.

### WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna wynosić 60-80 %. Zraszaj terrarium codziennie, tak aby wilgotność dochodziła do 70-80 %, i pozwól powietrzu trochę przeschnąć między zraszaniami. Połowa podłoża powinna być lekko wilgotna, a reszta musi móc przeschnąć.

Gekony najchętniej piją krople z liści i korka po zraszaniu. Warto też postawić bardzo małą i płytką miseczkę z wodą, np. nakrętkę od butelki, w której młode nie mogą się utopić, i codziennie wymieniać wodę.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

### OŚWIETLENIE I UVB

*Sphaerodactylus torrei* jest aktywny w dzień i zaleca się słabe oświetlenie UVB w strefie Fergusona 1. Użyj świetlówki UVB o niskiej mocy nad jedną połową terrarium, aby zawsze był dostępny cień. Światło powinno być włączone 10-12 godzin dziennie, najdłużej latem, najlepiej sterowane programatorem czasowym. Noc musi być ciemna.

Czytaj więcej: Światło i UVB

### ŻYWIENIE

*Sphaerodactylus torrei* żywi się drobną, żywą zdobyczą. W naturze są to małe świerszcze, ćmy, muchy i larwy chrząszczy, a w niewoli sprawdzają się małe świerszcze, muszki owocowe, małe larwy barciaka i małe larwy muchy black soldier. Zdobycz nie może być szersza niż głowa zwierzęcia. Dorosłe osobniki karmi się 2-3 razy w tygodniu. Przemiana materii jest szybka, więc obserwuj sylwetkę, aby zwierzęta nie były ani zbyt chude, ani zbyt tłuste. Mała miseczka z drobnymi mącznikami może też stać w terrarium przez cały czas.

Przy każdym karmieniu oprószaj pokarm wapniem i preparatem multiwitaminowym, a owady karmowe przed podaniem karm wartościowym pokarmem. Podawaj żywą zdobycz, ponieważ gekony reagują na ruch, a martwe owady przyjmują niechętnie. Pokarm można wpuścić bezpośrednio do terrarium albo podać w płaskiej miseczce, ale uważaj, żeby nie uciekł.

Młode potrzebują jeszcze mniejszej zdobyczy, takiej jak skoczogonki, muszki owocowe i świeżo wyklute świerszcze. Często jest to największe wyzwanie, bo drobny pokarm musi być dostępny przez cały czas.

### ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

*Sphaerodactylus torrei* jest terytorialny i agresywny, dlatego trzyma się go pojedynczo lub w jednej parze, z dużą liczbą kryjówek i przestrzenią. Gekony są małe, szybkie i łatwo stresują się przy braniu do ręki, więc to zwierzęta do obserwowania, a nie do podnoszenia. Gdy osłon jest za mało, stają się płochliwe i się ukrywają. Przy liściach, korku i roślinach są w dzień aktywne i ciekawskie. Sama hodowla uchodzi za łatwą, ale gatunek jest rzadki w niewoli, ponieważ rozmnaża się powoli, a drobne owady karmowe wymagają stałego zaopatrzenia.

## Rozmnażanie

### DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Płeć rozpoznaje się dopiero po ubarwieniu. Samiec ma głowę od żółtej do pomarańczowej i pomarańczowoczerwony ogon, a samica jest beżowa z ciemnymi poprzecznymi pasami. Młode przypominają samicę, a samce nabierają barw dopiero po około 10 miesiącach. Utrudnia to wczesne określenie płci, dlatego postaraj się o potwierdzoną parę i nigdy nie łącz dwóch zwierząt tej samej płci. Kiedy zwierzęta są gotowe do rozrodu, nie zostało udokumentowane.

### GODY I KOPULACJA

Rozród odbywa się zwykle latem, co odpowiada ciepłej i wilgotnej porze deszczowej w ojczyźnie tych gekonów. Odtwórz ją, utrzymując w terrarium wysoką temperaturę i wilgotność, i najlepiej zraszaj dwa razy dziennie przez kilka tygodni, tak aby mniej więcej połowa podłoża była wilgotna. Samca i samicę należy połączyć w dużym terrarium z wieloma kryjówkami, a przez pierwsze dni trzeba ich pilnować, ponieważ zwierzęta są agresywne. Doświadczeń z tym gatunkiem jest niewiele i duża część wiedzy o rozrodzie pochodzi od pokrewnych gatunków z tego rodzaju.

### SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica składa po jednym jaju, w dobrej kondycji mniej więcej co cztery tygodnie, ale najwyżej około czterech jaj rocznie, głównie latem. Jaja są ukrywane w pustych rurkach, korze lub pod kryjówkami. Dobrymi miejscami do składania jaj są suszone, puste łodygi rdestowca ostrokończystego. Jeśli samicy brakuje odpowiednich miejsc, spada jej sukces rozrodczy. Przez cały sezon zapewnij jej obfitość pokarmu i wapnia, bo składanie jaj nadwyręża jej siły.

Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

### INKUBACJA

Po złożeniu ostrożnie przenieś jajo do inkubatora, aby nie zginęło ani nie zrobiło się zbyt wilgotne w terrarium. Temperatura powinna wynosić 26-28 °C, a wyklucie następuje po około 80-90 dniach.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

### ODCHÓW MŁODYCH

Każde młode trzymaj osobno w małym pojemniku z ziemią torfową, jedną kryjówką i bardzo płytką miseczką z wodą. Podawaj skoczogonki, muszki owocowe, małe świerszcze lub larwy barciaka. Młode są bardzo małe i pokarm nie może być zbyt duży, żeby się nie udławiły. Samce nabierają barw płciowych dopiero po około 10 miesiącach.

## Zdrowie i częste błędy

O chorobach *Sphaerodactylus torrei* nie ma prawie żadnej udokumentowanej wiedzy, więc zalecenia opierają się na doświadczeniach z małymi gekonami w ogóle. Typowe błędy to:

- Za mało wapnia i witamin, co prowadzi do osteoporozy. Oprószaj pokarm przy każdym karmieniu.
- Stale mokre podłoże i słaba wentylacja, co powoduje pleśń i problemy ze skórą.
- Przegrzanie w małym terrarium. Mierz temperaturę i zapewnij chłodną strefę.
- Niedożywienie lub nadwaga. Zwierzęta mają szybką przemianę materii, więc regularnie oceniaj ich sylwetkę.
- Walki między zwierzętami, które do siebie nie pasują. Natychmiast je rozdziel.
- Ucieczki przez luźną siatkę lub szczeliny.

Zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę chudnie, przestaje jeść lub wygląda na osłabione.

### Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.